Programma van toetsing en afsluiting 2026 - 2027

HAVO 4

O.S.G. Willem Blaeu

Beste leerling uit Havo 4 en Vwo 4.

Het eerste jaar van de bovenbouw is inmiddels van start gegaan. Je zult snel merken dat het een heel ander jaar wordt dan de voorgaande schooljaren: je begint immers met het halen van je eerste schoolexamencijfers. Je sluit zelfs al een of meerdere vakken af dit jaar. Het is een spannend jaar waarin hard gewerkt zal moeten worden met, naar ik hoop, een kansrijke overgang naar het volgende jaar.

Dit jaar vraagt vanwege de schoolexamens wat meer voorbereiding en planning. Daarom vind je hier veel informatie die betrekking heeft op dit jaar. Je vindt in dit document de beschrijving van wat je moet kennen en kunnen per vak. In het per 1 oktober gepubliceerde examenreglement kun je lezen wat jouw rechten en plichten zijn, dus alles met betrekking tot de gang van zaken gedurende het hele schooljaar.

Je hebt dat o.a. nodig als naslagwerk bij ziekte of absentie, of andere ongeplande zaken. Lees het daarom goed door. Het volledige examenreglement is te vinden op de website van het Willem Blaeu.

Ik vertrouw erop dat je weet hoe je jouw kwaliteiten moet benutten en weet wanneer je een steuntje in de rug moet vragen. Daarvoor kun je natuurlijk rekenen op de hulp van de docenten of je mentor. Zij zullen je zo goed mogelijk begeleiden. Ondanks alle begeleiding ben jij uiteindelijk degene die het studeren moet organiseren en die op het examen de prestatie moet leveren.

Ik ga ervan uit dat een jaar hard werken beloond zal worden met mooie schoolexamencijfers.

Ik wens jullie heel veel succes!

Marcel Latenstein,

Examensecretaris Havo/VWO

1 DE INRICHTING VAN HET EINDEXAMEN

Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE). Alle vakken hebben een schoolexamen.

Voor een aantal vakken is er geen centraal examen. Uit onderstaand overzicht blijkt hoe het voor elk vak geregeld is. Niet elk vak wordt beoordeeld met een cijfer. Bij het vak lichamelijke opvoeding (lo) moet de kandidaat om te slagen de kwalificatie voldoende (V) of goed (G) behalen. Het examen voor het vak maatschappijleer wordt in vwo 4 of havo 4 afgerond. In vwo 5 wordt het vak ckv afgesloten, voor de havo gebeurt dit in havo 4. Voor havo en vwo maken de vakken ckv, maatschappijleer en het profielwerkstuk deel uit van het combinatiecijfer. Voor gymnasium gaat het alleen om het pws en het vak maatschappijleer.

Vak	Eindexamen	Beoordeling
Aardrijkskunde	SE+CE	cijfer
Bedrijfseconomie	SE+CE	cijfer
Biologie	SE+CE	cijfer
BSM	SE	cijfer
Ckv	SE	cijfer
Duits	SE+CE	cijfer
Economie	SE+CE	cijfer
Engels	SE+CE	cijfer
Frans	SE+CE	cijfer
Geschiedenis	SE+CE	cijfer
Griekse taal en cultuur	SE+CE	cijfer
Latijnse taal en cultuur	SE+CE	cijfer
Lichamelijke opvoeding	SE	voldoende/goed
Maatschappijleer	SE	cijfer
Natuurkunde	SE+CE	cijfer
Nederlands	SE+CE	cijfer
Scheikunde	SE+CE	cijfer
Wiskunde A	SE+CE	cijfer
Wiskunde B	SE+CE	cijfer
Wiskunde C	SE+CE	cijfer
Wiskunde D	SE	cijfer
Profielwerkstuk	SE	cijfer

Onderdelen van het examendossier: SE en CE

In de pta's die in dit document staan is per onderdeel van het examendossier aangegeven of het deel uitmaakt van het schoolexamen (SE) of van het centraal examen (CE).

1.1 HET SCHOOLEXAMEN

De school stelt zelf de opgaven en opdrachten voor het schoolexamen vast en de examinator beoordeelt het werk van zijn leerlingen naar eigen inzicht. De verrichtingen van de kandidaten worden vastgelegd in Magister. Bij het ontbreken van cijfers in het examendossier kan de kandidaat niet deelnemen aan het CE. Bij schriftelijke schoolexamens wordt de kandidaat geacht minimaal vijf minuten voor aanvang van een toets aanwezig te zijn. Herkansingen worden op dezelfde wijze (duur, vorm, weging) afgenomen als de oorspronkelijke toets zoals vermeld in het PTA, tenzij het PTA anders aangeeft.

Toetsvormen

We onderscheiden bij het schoolexamen drie toetsvormen:

- schriftelijke toetsen met open en/of gesloten vragen (T)
- mondelinge toetsen (M)
- praktische opdrachten (PO)

Praktische opdrachten

De praktische opdracht is een opdracht die bedoeld is om vaardigheden te beoordelen. Daarbij valt te denken aan: practicum, onderzoeksopdracht, literatuurstudie, opdracht waarbij ICT functioneel gebruikt wordt, omgaan met informatie ten behoeve van meningsvorming, ontwerpopdracht, etc. De kandidaat zal zijn resultaten moeten presenteren.

Mogelijke presentatievormen zijn:

- een verslag
- een essay of artikel
- mondelinge voordracht
- een reeks stellingen met onderbouwing
- een poster
- of PowerPointpresentatie (of presentatie met andere media) met toelichting
- een product van een ontwerpopdracht met de bijbehorende documentatie

De periode waarin de praktische opdracht wordt afgenomen staat vermeld in het PTA. De beoordelingscriteria en de inleverdatum zijn bij aanvang van de praktische opdracht bekend en worden samen met de opdracht in de ELO gepubliceerd. De beoordeling wordt uitgedrukt in een cijfer afgerond op één decimaal. Indien de kandidaat de uiterste inleverdatum overschrijdt zonder geoorloofde reden dan heeft dat invloed op de beoordeling. Zie hiervoor het examenreglement, artikel 4.1.9.

Er kan geen cijfer worden gegeven voor een praktische opdracht die niet is ingeleverd.

Bij het ontbreken schoolexamencijfers in Magister, waaronder PO-cijfers, kan de kandidaat niet deelnemen aan het CE.

Het profielwerkstuk (pws) en het combinatiecijfer

Het schoolexamen omvat ook het profielwerkstuk. Dit werkstuk wordt geschreven in het examenjaar. Het profielwerkstuk heeft betrekking op tenminste één groot vak (studielast minstens 400 uur) uit het pakket van de kandidaat. Het profielwerkstuk wordt opgestart in het voorexamenjaar en afgerond in de eerste helft van het examenjaar. Informatie over het pws is te vinden op de ELO. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Dat cijfer is onderdeel van het combinatiecijfer samen met ckv en maatschappijleer (voor gymnasium alleen pws en maatschappijleer). Het pws en het combinatiecijfer maken deel uit van het schoolexamen. Het is niet toegestaan om een cijfer lager dan 4 (afgerond) te halen voor een onderdeel van het combinatiecijfer.

2 HET EXAMENREGLEMENT

Op dit PTA is het examenreglement van toepassing. Hierin is o.a. informatie te vinden m.b.t. de uitslagbepaling, herkansingen en herexamens, het centraal examen, maatregelen bij te laat komen en onregelmatigheden, procedures voor verzoeken of klachten m.b.t. schoolexamens of eindexamens. Examenkandidaten dienen op de hoogte te zijn van de inhoud van het examenreglement.

Het examenreglement is leidend en is te vinden op de website van het Willem Blaeu. In gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, beslist de rector. Indien het examenreglement en / of de programma's van toetsing en afsluiting strijdig zijn met het eindexamenbesluit, dan geldt het eindexamenbesluit.

De rector is bevoegd zo nodig wijzigingen aan te brengen in het examenreglement en / of de programma's van toetsing en afsluiting.

3 PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING, DATA

3.1 DATA VAN HET SCHOOLEXAMEN

Periode 3	van 01.02.27 tot en met 23.04.27
Toetsweek 3	van 17.03.27 tot en met 24.03.27
Periode 4	van 10.05.27 tot en met 09.07.27
Toetsweek 4	van 17.06.27 tot en met 24.06.27

Om te voorkomen dat een kandidaat op één dag examen moet afleggen in meer dan twee onderdelen van het schoolexamen, kan het nodig zijn om een toetsweek met 1 of 2 dag(en) te verlengen (ervoor of erna).

Studie: HAVO 4 **Vak: cult. en kunstz. vorm.**

Schoolexamens
Methode en uitgever: De Verbeelding
Participatie en presentie zijn onderdeel van de beoordeling. Indien dit onderdeel onvoldoende is, dient een vervangende opdracht na TW4 gemaakt te worden.

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
441	1 culturele activiteiten + verslag + opdrachten Inleveren zie ELO	A,B,C,D	PO	P	P3	50		☐	☑	☐	☐
442	1 culturele activiteit + verslag + opdrachten + presentatie. Inleveren zie ELO.	A,B,C,D	PO	P	P4	50		☐	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.

Studie: HAVO 4

Vak: maatschappijleer

Schoolexamens
Methode: Thema's maatschappijleer uitgeverij: Essener

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
441	Parlementaire democratie + Rechtsstaat	A,B,C	T	S	TW3	50	100	☐	☑	☐	☐
442	Verzorgingsstaat + Pluriforme samenleving Voor dit vak is een speciale herkansingsregeling van kracht. Zie examenreglement.	A,D,E	T	S	TW4	50	100	☐	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.

Studie: HAVO 4

Vak: rekenen

Methode: De Geo uitgeverij: ThiemeMeulenhoff

Schoolexamens

Methode: De Geo uitgeverij: ThiemeMeulenhoff

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
441	Rekentoets 3F	Getallen,verhoudingen,verbanden,meetkunde	T	S	TW2	100	50	☑	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.

Studie: HAVO 4 **Vak: wiskunde D**

Schoolexamens
Methode: Getal en ruimte D1, D2, D3, D4 en syllabi per onderwerp

Voor wiskunde D geldt een aparte herkansingsregeling, zie hiervoor het reglement dat bij dit vak hoort.
De leerling kan ook gebruik maken van herkansing wiskunde D als hij al heeft deelgenomen aan een herkansing voor een ander vak.

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
441	Discrete dynamische modellen TH: GR examenstand	A,D	T	S	P1	10	100	☑	☑	☐	☐
442	Statistiek en kans TH: GR examenstand	A,B1,2,3	T	S	P2	10	100	☑	☑	☐	☐
443	Getaltheorie 1 TH: GR examenstand	A	T	S	P3	10	100	☑	☑	☐	☐
444	Bewijzen in meetkunde 1 TH: GR examenstand	A,C1,3,F	T	S	P3	10	100	☑	☑	☐	☐
445	Complexe getallen TH: GR examenstand	A,E	T	S	P4	10	100	☐	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.

Studie: HAVO 4

Vak: Rekentoets 3F

Schoolexamens

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
541	Rekentoets 3F	Getallen, verhoudingen, verbanden meetkunde.	T	S	TW3	100	50	☑	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.

Studie: HAVO 4 **Vak: maatschappijleer TTO**

Schoolexamens
Methode: Thema's maatschappijleer uitgeverij: Essener

Toetsen

SE	omschrijving	eindtermen	type	vorm	moment	weging	duur	herkansing	SE-stof	CE-stof	schooleigen programma
441	Parlementaire democratie + Rechtsstaat	A,B,C	T	S	TW3	50	100	☐	☑	☐	☐
442	Verzorgingsstaat + Pluriforme samenleving Voor dit vak is een speciale herkansingsregeling van kracht. Zie examenreglement.	A,D,E	T	S	TW4	50	100	☐	☑	☐	☐

Toelichting:

Type:	Vorm:	Moment:
HD = handelingsdeel	S = schriftelijk	SE = wordt afgenomen tijdens SE-week
PO = praktische opdracht	M = mondeling	P = wordt afgenomen tijdens de les of een ander moment
T = toetsopdracht	D = divers	n.n.b. = nog niet bekend

De weging van de schoolexamentoetsen is weergegeven in percentages.
De duur van de toetsen is weergegeven in minuten.
Als het hokje bij herkansing is aangevinkt dan is de toets herkansbaar. Wel moeten hierbij de regels voor herkansingen in acht worden genomen die in het examenreglement zijn opgenomen.